

Hvem er vi?
Hvad gør vi?
Hvordan gør vi det?

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

”Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd.”

Artikel 2, Traktaten om den Europæiske Union

Forord

De grundlæggende rettigheder fastsætter minimumsstandarder til sikring af, at en person behandles værdigt. Uanset om det drejer sig om retten til ikke at blive forskelsbehandlet på grund af alder, handicap eller etnisk baggrund, retten til beskyttelse af personoplysninger eller retten til domstolsadgang, bør de alle fremmes og beskyttes.

Den Europæiske Unions (EU's) medlemsstater har en lang tradition for at fremme de grundlæggende rettigheder. EU bygger selv på disse værdier og har forpligtet sig til at sikre de rettigheder, der er proklameret i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder blev oprettet som et uafhængigt organ til støtte herfor.

Til trods for denne arv er mange udfordringer til hinder for, at de grundlæggende rettigheder fuldt ud kan omsættes til praksis. Gennem indsamling og analyse af data i EU bistår agenturet EU's institutioner og medlemsstater med at forstå og tage disse udfordringer op. Agenturet samarbejder med EU-institutionerne, EU-medlemsstaterne og andre organisationer på internationalt, europæisk og nationalt plan og spiller en vigtig rolle, idet det bidrager til at gøre de grundlæggende rettigheder til virkelighed for alle, der bor i EU.

Morten Kjærum
Direktør

Ilze Brands Kehris
Formand for bestyrelsen

Hvem er vi?

Agenturet blev oprettet af EU i 2007 med det særlige formål at yde uafhængig, evidensbaseret rådgivning om grundlæggende rettigheder. Agenturet er et af EU's specialiserede agenturer, som er finansieret over EU-budgettet. Disse agenturer er blevet oprettet med henblik på at yde sagkyndig rådgivning til EU-institutionerne og medlemsstaterne på en række områder.

Agenturets 90 medarbejdere omfatter juridiske eksperter, eksperter i samfundsvidenskab og statskundskab, statistikere samt kommunikations- og netværksexperter.

De vejledes i deres arbejde af agenturets bestyrelse. Bestyrelsen er ansvarlig for at definere agenturets prioriterede arbejdsområder, godkende dets budget og overvåge dets arbejde. Bestyrelsen består af uafhængige eksperter, en udpeget af hver medlemsstat, to repræsentanter for Europa-Kommissionen samt en uafhængig ekspert udpeget af Europarådet.

Grundlæggende rettigheder

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder er EU's juridisk bindende rettighedserklæring. Den opregner de rettigheder, som EU's institutioner og medlemsstater skal overholde, når de udvikler og gennemfører EU's lovgivning og politikker. Det er agenturets vigtigste referencepunkt, når det yder sin evidensbaserede rådgivning om, hvordan man sikrer overholdelsen af de grundlæggende rettigheder.

Rettighederne i chartret er inddelt i seks kapitler.

VÆRDIGHED

F.eks. retten til ikke at blive udsat for nedværdigende behandling

SOLIDARITET

F.eks. retten til sundhedsbe-
skyttelse og lægehjælp

FRIHEDER

F.eks. beskyttelse af
personoplysninger

BORGER-RETTIGHEDER

F.eks. stemmeret ved kommunalvalg der,
hvor man bor

LIGESTILLING

F.eks. retten til ikke at blive
udsat for forskelsbehandling

RETFÆRDIGHED I RETS-SYSTEMET

F.eks. adgangen til en upartisk
domstol

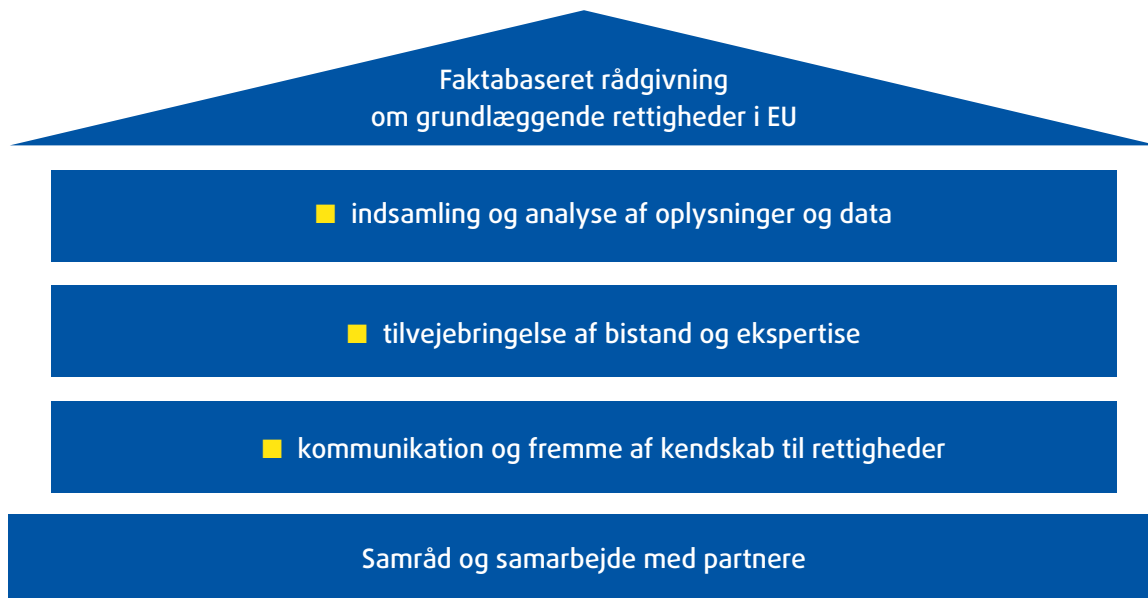
Hvad gør vi?

Agenturet yder uafhængig, evidensbaseret rådgivning om grundlæggende rettigheder til EU's institutioner og medlemsstater. Formålet er at bidrage til at sikre fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder i hele EU.

Med henblik herpå udfører agenturet følgende opgaver:

- indsamling og analyse af oplysninger og data;
- tilvejebringelse af bistand og ekspertise;
- kommunikation og fremme af kendskab til rettigheder.

Agenturets opgaver er beskrevet i lovgivningen om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder: Rådets forordning nr. 168/2007.

Agenturet udfører sine opgaver i samråd og samarbejde med sine partnere.

Dette gør det muligt for agenturet at:

- afgrænse sine arbejdsområder med henblik på at sikre, at forskningen udfylder de specifikke behov på området for grundlæggende rettigheder;
- dele ekspertise, koordinere forskning på forskellige områder og samarbejde om at kommunikere sin rådgivning til EU og EU's medlemsstater. Derved kan agenturet skabe synergier, udnytte sine ressourcer bedst muligt og støtte andre organer ved at udforme klare udtalelser om, hvordan beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder kan forbedres;
- sikre, at dets rådgivning og forskning når ud til de politiske beslutningstagere på de relevante myndighedsniveauer og i EU-institutionerne.

Agenturet opretholder særlige tætte forbindelser med:

- Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union;
- andre internationale organisationer, såsom Europarådet, De Forenede Nationer og Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE);
- regeringer, civilsamfundsorganisationer, akademiske institutioner, ligestillingsorganer og nationale menneskerettighedsorganisationer.

Ligestillingsorganer og nationale menneskerettighedsorganisationer er nationale organer, der fremmer beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i deres land. Dette kan bl.a. omfatte forskning, opmærksomhedsskabelse eller rådgivning af ofre om deres rettigheder.

For at sikre tætte arbejdsrelationer med EU-medlemsstaterne udpeger hver medlemsstat en national forbindelsesofficer. Løbende dialog og regelmæssige møder bidrager til at skabe et stærkt partnerskab, der sikrer, at der løbende udveksles oplysninger, og at de nationale behov kendes og konfronteres.

Europarådet har 47 medlemsstater. Dets organer omfatter Den Europæiske Menneskeretsdomstol, der behandler sager vedrørende den europæiske menneskerettighedskonvention.

Platformen for grundlæggende rettigheder (FRP) samler over 300 civilsamfundsorganisationer fra hele EU, som beskæftiger sig med specifikke spørgsmål vedrørende grundlæggende rettigheder. De kommer med forslag til platformens årlige arbejdsprogram og årsberetning.

Agenturet har et særligt forhold til Europarådet i Strasbourg. For at sikre komplementaritet afstemmer agenturet sine aktiviteter med Europarådets, navnlig for så vidt angår dets årlige arbejdsprogram og samarbejdet med civilsamfundet.

Gennem platformen for grundlæggende rettigheder (*Fundamental Rights Platform, FRP*) fører agenturet regelmæssigt samråd med hundredvis af civilsamfundsorganisationer. Disse organisationer kan bistå agenturets eksperter med at afdække, hvad det er for problemer, der konkret eksisterer i EU-borgernes dagligdag.

Arbejdets omfang

EU-institutionerne foreslår og vedtager de tematiske områder for agenturets arbejde over en periode på fem år.

De vigtigste områder, som agenturet dækker, omfatter forskelsbehandling, adgang til klage og domstolsprøvelse, racisme og fremmedhad, databeskyttelse, rettigheder for ofre for kriminalitet og børns rettigheder.

Agenturet er blevet oprettet med det formål at yde rådgivning til EU og medlemsstaterne, når de gennemfører EU's lovgivning og politikker, og kan derfor kun beskæftige sig med spørgsmål på områder, hvor EU har kompetence.

Selv om agenturet kan oplyse den enkelte om, hvordan og hvor han eller hun kan håndhæve sine rettigheder, kan det ikke behandle eller træffe afgørelse om individuelle klager. Agenturet kan ifølge sit mandat kun henvise enkeltpersoner til de relevante kanaler, hvorigennem de kan søge bistand på nationalt, europæisk og internationalt plan.

Ved "kompetence" forstås spørgsmålet om, hvorvidt EU har juridisk myndighed til at træffe foranstaltninger på et givent politikområde.

Hvordan gør vi det?

Forskning og indsamling af data

Agenturet har til opgave at indsamle “objektive, pålidelige og sammenlignelige” oplysninger og data. Agenturet udfører sin forskning inden for bestemte emneområder i hele EU frem for at overvåge eller vurdere individuelle medlemsstater.

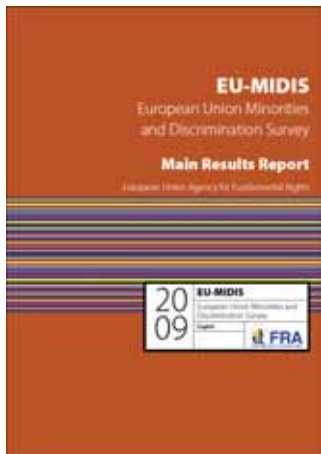
Ved at dække alle eller flere medlemsstater opnår man et sammenligneligt perspektiv, der afdækker eksisterende udfordringer og lovende fremgangsmåder i relation til specifikke spørgsmål om grundlæggende rettigheder i hele EU.

Agenturets forskning omfatter normalt et specifikt emne inden for grundlæggende rettigheder i hele EU – f.eks. i rapporten om homofobi, transfobi og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet i EU-medlemsstaterne (*Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in the EU Member States*, 2010).

Agenturet indsamler ofte oplysninger om **beskyttelse af grundlæggende rettigheder i medlemsstaternes lovgivning** og stiller juridiske analyser til rådighed. Informationskilderne omfatter lovgivningsinstrumenter, domme og retslitteratur. F.eks. I rapporten om adgang til klage og domstolsprøvelse i Europa: et overblik over udfordringerne og mulighederne (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities*, 2011).

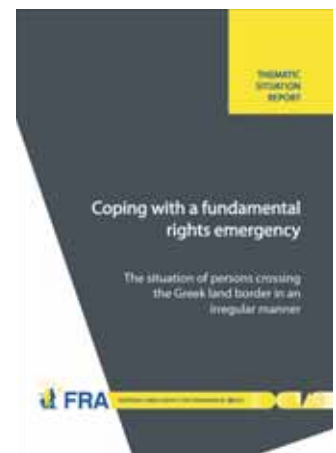
Ved forskningsmetodologi forstås den måde, hvorpå oplysninger og data indsamles og analyseres. De metodologier, som agenturet benytter, har til formål at sikre, at de data, der indsamles, er så nøjagtige og pålidelige som muligt.

For at give et samlet overblik over situationen benytter agenturet sig af en kombination af juridisk analyse og data om enkeltpersoners erfaringer fra den virkelige verden. Dokumentationsundersøgelser suppleres med sociale feltundersøgelser i form af rundspørger eller interview eller gennem analyse af eksisterende data.

F.eks. blev der som led i Den Europæiske Unions undersøgelse af minoriteter og forskelsbehandling (EU-MIDIS) interviewet 23.500 personer fra udvalgte indvandrergrupper og etniske minoritetsgrupper i alle 27 EU-medlemsstater. Resultaterne gjorde det muligt for agenturet at opstille nogle nyttige og relevante indikatorer for forskelsbehandling, såsom andelen af ofre, der havde været udsat for forskelsbehandling eller en racistisk motiveret forbrydelse. Dette afslørede igen de grader af forskelsbehandling, som forskellige minoriteter oplevede i forskellige stater.

I nogle tilfælde kan agenturet **rapportere om en hastesituation med hensyn til grundlæggende rettigheder** i én medlemsstat, såfremt dette falder ind under dets mandat, og såfremt situationen har betydning for EU. F.eks. i rapporten om håndteringen af en krisesituation for grundlæggende rettigheder - Situationen for de personer, som uden dokumenter krydser landgrænsen til Grækenland (*Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner*, 2011).

Det er agenturets eksperter, der udvælger den metodologi, der egner sig til et bestemt projekt, mens den faktiske indsamling af data og oplysninger foretages i det enkelte land for det meste af eksperter uden for agenturet. Eksterne forskningskontrahenter udvælges efter en objektiv og grundig udvælgelsesprocedure.

En stor del af agenturets forskningsvirksomhed bygger på data og oplysninger, der er indsamlet af dets netværk af nationale knudepunkter, FRANET. FRANET består af hold af eksperter i grundlæggende rettigheder i hver enkelt medlemsstat. Disse data og oplysninger anvendes og analyseres dog af agenturets personale.

Agenturet har ligeledes et videnskabeligt udvalg bestående af uafhængige eksterne medlemmer, hvilket sikrer kvaliteten af dets arbejde.

Det videnskabelige udvalg består af 11 højt kvalificerede, uafhængige eksperter i grundlæggende rettigheder, som kommer fra hele EU. De udvælges af forretningsudvalget efter udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Flere oplysninger om agenturets forskningsmetodologier findes i faktabladet *FRA-forskning: grundlaget for robuste og sammenlignelige data og analyser*.

Bistand og ekspertise

Agenturet yder "bistand og ekspertise" til EU's institutioner og medlemsstater med henblik på "fuldt ud at overholde de grundlæggende rettigheder", når de udvikler og gennemfører EU-retten.

Agenturet strukturerer sine forskningsspørgsmål omkring de behov, som dets interessenter har kortlagt. Det betyder, at de data, som det indsamler, er målrettet de områder, hvor beslutningstagerne har brug for dokumentation til at udforme deres politikker og lovgivning. Det gør det også muligt for agenturet at koncentrere sin forskning om problemer fra det virkelige liv, som mennesker oplever i dagligdagen.

På grundlag af den dokumentation, der indsamles via agenturets forskningsvirksomhed, og dets ekspertise inden for grundlæggende rettigheder fremsætter agenturet udtalelser og konklusioner til brug for EU-institutionerne og medlemsstaterne om, hvordan de kan sikre, at de grundlæggende rettigheder overholdes i praksis, når de udvikler og gennemfører lovgivning og politikker.

Agenturet holder løbende samråd med sine interessenter om alle sine projekter for at finde frem til, hvordan det bedst kan yde rådgivning med henblik på at hjælpe dem med at forbedre overholdelsen af de grundlæggende rettigheder. På grundlag af de problemtyper, som agenturet har identificeret, og de behov, som interessenter har givet udtryk for, kan rådgivningen og bistanden formidles på mange forskellige måder:

- **Rapporter** – Agenturet stiller de data og den dokumentation, som det har indsamlet gennem sin socio-juridiske forskning og analyse til rådighed for EU-institutionerne og medlemsstaterne sammen med udtalelser og konklusioner om, hvordan det kan sikres, at de grundlæggende rettigheder i højere grad overholdes.
- **Anmodning fra en EU-institution** – Agenturet kan modtage en formel anmodning fra EU-institutionerne om at afgive udtalelser om specifikke tematiske emner eller fremlægge en juridisk analyse af lovgivningen eller et lovforslag i relation til grundlæggende rettigheder. F.eks. anmodede Europa-Parlamentet i 2011 agenturet om at udtale sig om forslaget til direktiv om anvendelse af passagerlisteoplysninger (PNR).
- **Anmodning fra en medlemsstat** – En medlemsstat kan anmode agenturet om at komme med oplysninger eller data med henblik på bedre at overholde de grundlæggende rettigheder på områder, hvor EU har kompetence.
- **Uddannelsesmateriale og -programmer** – f.eks. i *Håndbog om europæisk lovgivning om ikke-forskelsbehandling* (2011), der blev udarbejdet i samarbejde med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (i Strasbourg), og som vejleder jurister om ikke-forskelsbehandlingslovgivningen.
- **Lovende praksis** – Agenturet indsamler og udveksler også “lovende praksis”, som har en særlig gunstig indvirkning på grundlæggende rettigheder, med medlemsstaterne. Det giver medlemsstaterne mulighed for at lære om vellykkede modeller og løsninger på fælles problemer.

Kommunikation og skabelse af større bevidsthed om rettigheder

Agenturet bestræber sig på at forbedre situationen i praksis. Ud over de nævnte former for bistand, så sker dette også ved at skabe større bevidsthed om grundlæggende rettigheder i offentligheden og inden for bestemte fag, der spiller en vigtig rolle for formidlingen af, eller øver indflydelse på, vores rettigheder (f.eks. lærere, mediefolk, politi og jurister).

Information om agenturet og dets arbejde

Ud over **trykte publikationer og informationsstande** i forbindelse med vigtige begivenheder gør agenturet også fuld brug af en bred vifte af kanaler for onlinekommunikation. Hertil hører bl.a. agenturets websted, ligesom agenturet er til stede i de sociale medier på Facebook, Twitter, LinkedIn og YouTube.

Agenturet udgiver et månedligt **e-Nyhedsbrev** (tilmelding på information@fra.europa.eu).

Agenturet giver også besøgsgrupper mulighed for at aflægge besøg og høre om grundlæggende rettigheder i EU og om agenturets arbejde (visit@fra.europa.eu).

Materiale til skabelse af opmærksomhed om rettigheder

Agenturet udarbejder **materiale**, som kan vejlede fagfolk, når de beskæftiger sig med spørgsmål i relation til grundlæggende rettigheder. Eksempler herpå er en håndbog for lærere: *En rejse tilbage i tiden – en lære for fremtiden* (2011), der støtter lærere, som underviser i holocaust og menneskerettigheder, og værktøjskassen *Media Diversity Toolkit*, der er udviklet i samarbejde med Den Europæiske Radiounion, og som har til formål at informere public service radio- og tv-kanaler om, hvordan de bedre kan lade mangfoldigheden af Europas samfund komme til udtryk, når de rapporterer om minoritetsspørgsmål.

Agenturet udgiver også en **S’Cool Agenda** for teenagere, som i forenklet form gennemgår grundlæggende rettigheder, samtidig med at den fungerer som skolekalender.

Beslutningstagere, forskere, retsekspertes og offentligheden kan få adgang til agenturets **retspraksisdatabase**, der indeholder en samling af nationale og europæiske sager om spørgsmål vedrørende grundlæggende rettigheder.

Information om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Agenturet udgiver materiale om chartret om grundlæggende rettigheder, f.eks. det såkaldte **Charterpedia**, som er et brugervenligt værktøj, som giver brugerne mulighed for at skaffe sig flere oplysninger om de rettigheder, der er forankret i chartret om grundlæggende rettigheder. Charterpedia er en omfattende samling af international, EU og national lovgivning om forfatningsmæssige grundlæggende rettigheder, der er koblet op på de emner, afsnit og artikler, der behandles i chartret, og som der er let adgang til via agenturets websted.

Agenturet har også udviklet en **app om chartret for grundlæggende rettigheder** til f.eks. smartphones og tablet, der kan hentes på agenturets websted.

Kontakt os

Besøg vores websted for at få mere at vide om FRA. Her kan du holde dig ajour med vores aktiviteter, herunder vores projekter, arrangementer og publikationer:

- <http://fra.europa.eu>
- twitter.com/EURightsAgency
- www.facebook.com/fundamentalrights
- www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
- www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Hvis du ønsker at kontakte os, abonnere på vores månedlige nyhedsbrev eller arrangere et gruppebesøg hos agenturet, kan du sende en e-mail til:

- information@fra.europa.eu

Alternativt kan du kontakte os pr. post, telefon eller fax:

FRA – Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder

Schwarzenbergplatz 11

1040 Wien

Østrig

Tlf.: +43 (1) 580 30 0

Fax: +43 (1) 580 30 699

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

De grundlæggende rettigheder er minimumsstandarder, og sikrer på den måde, at hver enkelt persons menneskelige værdighed respekteres. De er fastlagt i **Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder**, som er juridisk bindende for EU's institutioner og alle EU's 27 medlemsstater, når de gennemfører EU-lovgivning. I chartrets kapitler – værdighed, friheder, ligestilling, solidaritet, borgerrettigheder, retfærdighed i retssystemet og almindelige bestemmelser – nævnes de rettigheder, frihedsrettigheder og principper, som EU anerkender.

Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) blev oprettet i 2007 og tilvejebringer bistand og ekspertise vedrørende grundlæggende rettigheder i EU og dens medlemsstater.

FRA – Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder
Schwarzenbergplatz 11
1040 Wien
Østrig

Tlf.: +43 (1) 580 30 - 0
Fax: +43 (1) 580 30 - 699

information@fra.europa.eu
<http://fra.europa.eu>
twitter.com/EURightsAgency
www.facebook.com/fundamentalrights
www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Publikationskontoret

ISBN 978-92-9192-888-0

9 789291 928880